

Але вказана вище правова природа певних непідприємницьких товариств може породжувати виникнення корпоративних прав у членів таких товариств. Так, на сьогодні є усі підстави констатувати, що інститут членства у споживчих кооперативах потребує перегляду та додаткових досліджень на факт зміщення інституту членства у непідприємницькій юридичній особі в русло інституту участі у підприємницькій юридичній особі з подальшим ототожненням цих категорій. Якщо ж ідеться про громадські об'єднання як різновид непідприємницьких товариств, то тут ситуація є іншою і шукати у членських відносинах таких непідприємницьких товариств ознак корпоративних правовідносин є не зовсім конструктивним як з позиції законодавства, так і з позиції судової практики.

Підсумовуючи усе вищенаведене, можна зробити ряд висновків, зокрема:

- 1) на сьогодні потребує перегляду інститут членства та прав, що з нього випливають у непідприємницьких товариствах;
- 2) інститут членства у непідприємницьких товариствах обумовлений характерною для непідприємницьких товариств неоднорідною правовою природою;
- 3) для споживчих кооперативів та їх різновидів як непідприємницьких товариств особливо актуальним є проведення паралелей між членськими правами, які виникають у них та корпоративними правами, що виникають в учасників підприємницьких товариств;
- 4) інститут членства у його класичному розумінні на сьогодні повністю відображений у громадських об'єднаннях як різновидах непідприємницьких товариств.

1. Корпоративне право крізь призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. С. 425.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна,
докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри судочинства

Право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування є одним з найважливіших соціальних прав людини, що встановлено на конституційному рівні у ст. 49 Основного Закону України.

Кримінально-виконавчий кодекс України, визначаючи правовий статус засуджених, у ч. 1 ст. 8 до переліку їх основних прав відносить «право на охорону здоров'я з в обсязі, встановленому Основами законодавства України про охорону здоров'я, за винятком обмежень, передбачених законом».

З огляду на те, що відповідна норма закріплена у Загальній частині Кримінально-виконавчого кодексу України, очевидно, що досліджуване суб'єктив-

не право є властивим для усіх без винятку категорій засуджених, не зважаючи на конкретний вид покарання, який вони відбувають. При цьому, найбільше порушень у процесі реалізації засудженими права на охорону здоров'я та медичну допомогу спостерігається при відбуванні ними покарань, які пов'язані з ізоляцією від суспільства.

Серед перманентно існуючих проблем не лише у сфері отримання медичної допомоги, але й медико-санітарного забезпечення засуджених до позбавлення волі ми раніше виокремлювали: 1) з огляду на значну кількість засуджених, хворих на соматичні та психічні захворювання, поширення серед засуджених інфекційних хвороб, насамперед туберкульозу та ВІЛ / СНІДУ, залишається гострою проблема забезпечення таких засуджених належною медичною допомогою; 2) заклади охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України не відповідають вимогам державних будівельних норм, в умовах виконання покарань не забезпечується санітарне та епідемічне благополуччя; 3) медичне обладнання в закладах охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України амортизувалося та морально застаріло, не відповідає сучасному стану розвитку науки і техніки, що перешкоджає діагностуванню та подальшому лікуванню хворих; 4) недостатній рівень фінансування заходів медико-санітарного обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, не дає можливості проводити в необхідному обсязі протиепідемічні заходи, а також забезпечувати надання належної медичної допомоги; 5) незадовільний рівень фінансування всієї системи виконання покарань виявляється і в невисоких заробітних платах медичного персоналу закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України, що, в свою чергу, призводить до неукомплектованості медичних закладів спеціалістами різного профілю [1, с. 325–326].

Не зважаючи на п'яту річницю реформи охорони здоров'я у пенітенціарній системі, курс на втілення у життя якої було взято у 2017 році, прогалин у забезпеченні права на медичну допомогу засуджених до позбавлення волі залишається нині чимало. Зокрема, як показали результати проведених моніторингових візитів до установ виконання покарань, сьогодні мають місце наступні проблемні питання у сфері медичного забезпечення засуджених осіб, що перебувають у місцях позбавлення волі: 1) затримка у діагностиці захворювань та їх лікуванні, неадекватне лікування або його повна відсутність; 2) відсутність у переважній кількості випадків забезпечення дієтичним харчуванням тих, хто його потребує, як це передбачено протоколами лікування, зокрема з хворобами шлунково-кишкового тракту, цукровий діабет, гепатити; 3) ув'язнені, які страждають на термінальні стадії невиліковних захворювань з невідворотнім летальним результатом, не отримують паліативної допомоги; 4) транспортування засуджених і, зокрема хворих, особливо тих, кому потрібен супровід медичного працівника, відбувається в настільки поганих умовах, що воно неодноразово визнавалось ЄСПЛ порушенням права не бути підданим нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню; 5) під час охорони хворих ув'язнених у цивільних лікарнях конвойні фіксують кайданковим ланцюгом до ліжка навіть осіб, які перебувають в надзвичайно тяжкому стані, вкрай фізично ослаблені хворобою і об'єктивно нездатні самотійно пересуватися; 6) неналежні

умови тримання засуджених з інвалідністю, які часто досягають рівня нелюдського поводження; 7) доступ до психіатричної допомоги в українських установах виконання покарань вкрай недостатній для ув'язнених; 8) порушення вимоги конфіденційності медичної інформації про засуджених; 9) проблема з забезпеченням медичними препаратами, закупівля яких відбувається зараз у централізованому порядку, потребує значного часу і фактично унеможливорює оперативне придбання медичними частинами додаткових препаратів, у разі виникнення такої потреби [2, с. 29–32].

Тому, очевидно, що за існуючих умов говорити про позитивні зміни у стані забезпечення права на медичну допомогу засуджених до позбавлення волі зарано. Треба й надалі збільшувати фінансування сфери охорони здоров'я відповідної категорії засуджених осіб, а також вживати заходів, спрямованих на усунення вищенаведених проблем та мінімізувати негативні наслідки порушення цього права на практиці.

1. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.

2. Реформа пенітенціарної медицини / ГО «Харківська правозахисна група». Харків : ТОВ «Видавництво “Права людини”», 2021. 176 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ОРЕНДИ ЗЕМЛІ У КРАЇНАХ ЄС

Кисилиця Наталія Дмитрівна,
аспірантка кафедри трудового,
екологічного та аграрного права

Припинення права оренди землі у країнах Європейського Союзу відбувається по-різному, проте наявні і спільні риси, з урахуванням збалансованого (сталого) розвитку використання землі. У Республіці Польща оренда землі регулюється Цивільним кодексом від 23.04.1964 р., зокрема у Р. II. У зазначеному розділі не виділено окремо підстав припинення оренди землі, проте із аналізу статей можна дійти висновків, що орендні відносини припиняються у таких випадках: відповідно до ч. 1 ст. 698 без згоди орендодавця орендар не може передавати предмет оренди третій особі у безоплатне користування або в суборенду, а у ч. 2 ст. 698 визначено, що у разі порушення вищевказаного зобов'язання орендодавець може розірвати договір оренди без повідомлення. Згідно ст. 703 орендодавець може розірвати договір оренди землі у разі прострочення платежів від орендаря. Договір оренди землі припиняється також у разі використання предмета оренди у спосіб, що суперечить договору або його цілям, або коли орендар нехтує предметом оренди настільки, що цей предмет може зазнати збитків або пошкоджень. Окрім того, оренда землі припиняється на підставі неможливості використання землі у зв'язку із наявними недоліками, що не усунув чи не міг усунути орендодавець.